

УДК 336.226.11

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-20>

Савіцька С. І.

кандидат економічних наук,
Подільський державний аграрно-технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1739-3536>

Savitska Svitlana

State Agrarian and Engineering University in Podilya

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

В умовах росту та розвитку економіки нашої держави важливим є пошук сучасних джерел нарощування та формування темпів її висхідної динаміки у зв'язку з певною обмеженістю внутрішніх ресурсів та постійним підвищенням рівня ризиків для зовнішніх та внутрішніх інвесторів. Інвестиції сьогодні відіграють важливу роль в економічному розвитку країни та визначають загальне зростання її економіки. В сучасних умовах розвитку світового господарства інвестиції здатні забезпечувати продукування концептуально нового рівня результатів господарювання та утворювати додану вартість, джерела фінансових ресурсів та додаткові прибутки. З огляду на вищезазначене впровадження податкових методів державного регулювання відіграє надзвичайно важливу роль у процесі побудови інвестиційної моделі економічного зростання економіки країни.

Ключові слова: інвестиції, прямі іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, податкова політика.

INFLUENCE OF TAX POLICY ON INVESTMENT PROCESSES IN UKRAINE

The article substantiates that the possibilities of attracting investments to the country depend on the investment climate. The level of use of tax leverage to shape the investment climate of Ukraine is studied. The results of a study by rating companies regarding the quantitative and qualitative aspects of tax payment in countries, and the place of Ukraine in them are analyzed. The main tax factors that inhibit the growth of investment attractiveness, especially for a foreign investor, are highlighted. Attracted investments in fixed assets by sources of financing in Ukraine are analyzed. The main source of financing investments is still the own funds of enterprises and organizations, due to which, on average, over 2014–2018 and 70% of investments were disbursed. The share of bank loans and other loans in the total investment amounted to 7.9%, which indicates a lack of trust in the domestic banking system. Financing of investment activities at the expense of foreign investors was significantly reduced (from 3.0% in 2015 to 0.3% in 2018). In the context of stimulating investment activity, the tendencies of changes in corporate income tax, as well as internal and external investments, are investigated. The direct relationship between the growth rate of income tax and the growth rate of capital investments is determined. Foreign direct investment should be one of the main indicators of increasing the level of economic development of Ukraine. Therefore, the relevance of attracting FDI into the country's economy from the countries of the world is justified. It has been established that the main part of the revenue comes from the Netherlands – 33.2%, the Russian Federation – 17.3% and Cyprus – 16.6%. These are offshore investments (Ukrainian capitals previously withdrawn from the country) that displace the capital of developed countries from the Ukrainian economy and provide only quantitative indicators of the growth of FDI inflows to Ukraine, and not qualitative ones. The prospects for improving the tax system in the context of improving the investment environment are determined. The proposals are formulated for further reform of the tax system in the direction of its simplification and adaptation to EU standards, which will significantly improve the country's investment climate.

Keywords: investments, foreign direct investment, investment climate, tax policy.

JEL classification: E22, E62, Q14

Постановка проблеми. Україна має високий рівень інвестиційного потенціалу, проте не реалізує його навіть наполовину. Наша держава багата на різні ресурси, які сьогодні є вкрай необхідними для іноземних країн, але у неї майже відсутні ефективні стимулюючі важелі для встановлення та зміцнення міжнародної співпраці. Посилюється роль держави у використанні податкових важелів регулювання інвестиційної діяльності. Можливості застосування різних форм і методів оподаткування дають змогу системі податкового стимулювання бути найбільш гнучким способом залучення додаткових ресурсів для інтенсифікації інвестиційної діяльності [1, с. 126].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню впливу податків на обсяги інвестиційної діяльності приділяли увагу О.Ю. Забураєва [11], І.В. Лінтур [14], М.І. Мельник [1], О.С. Федорчук [13], І.В. Шевчук [2; 6], К.П. Штепенко [11] та інші вчені. Віддаючи належне здобутому вагомому науковому доробку вчених, маємо відзначити, що широта та складність роз-

глядуваної теми вимагають продовження досліджень, подальшої конкретизації набутих знань.

Мета статті полягає в дослідженні впливу податкової політики на інвестиційну привабливість та інвестиційну діяльність країни. На основі отриманих результатів слід сформулювати висновки щодо виокремлення ефективних інструментів стимулювання інвестиційної діяльності в аспекті впливу податкової системи на Україну.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років відбувалася трансформація податкової системи України щодо стимулювання інвестиційної діяльності підприємств на основі реформування системи податкового контролю, зниження податкового навантаження за рахунок зменшення податкових ставок, його рівномірного розподілу між платниками та скорочення кількості податків [2, с. 36]. Також були спрощені процедури податкової звітності. Все це дало змогу помітно поліпшити позиції України в рейтингу «Оподаткування 2018» (Paying Taxes 2018), де вона піднялася з 84 місця на 43 (рис. 1). Дослідження проводилося за участю

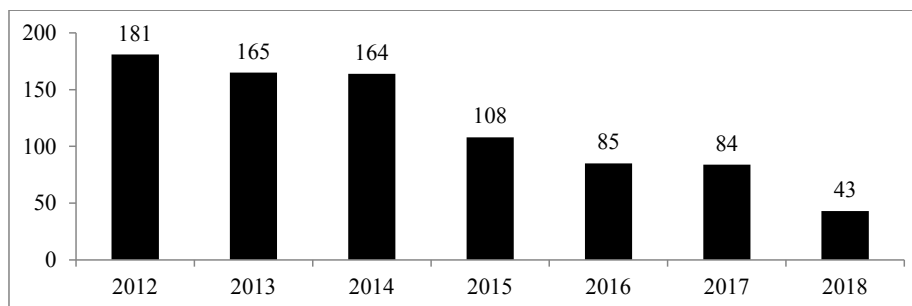

Рис. 1. Динаміка позиції України в рейтингу Paying Taxes

Джерело: складено автором за даними джерел [3; 5]

Світового банку й компанії “PwC”, в його рамках оцінювались кількісні та якісні аспекти сплати податків у 190 країнах [3]. Рейтинг Paying Taxes є зручним інструментом оцінювання інвестиційної привабливості для інвесторів і стане у нагоді країнам-учасникам для поліпшення власних податкових систем.

Рейтинг Paying Taxes є складовою частиною рейтингу Doing Business, який оцінює легкість ведення бізнесу [4]. Рейтинг Doing Business складає Світовий банк за підсумками дослідження стану реформ у кожній країні за 10 ключовими показниками. Це дуже важливий фактор для інвесторів під час ухвалення рішення про інвестування в економіку країни. Ще у 2014 році Україна посідала лише 112 місце, але потім поступово стала підніматися, у 2015 році посівши 96 місце, у 2016 році – 83, у 2017 році – 80, у 2018 році – 76, у 2019 році – 71.

Факторами, за рахунок яких Україна поліпшила свої показники в рейтингу, є такі:

- Україна стала єдиною країною в регіоні Східної Європи і Центральної Азії, яка у 2016 році знижувала ставки податків; запроваджено фіксовану ставку єдиного соціального внеску, що становить 22%, порівняно з диференційованою ставкою, що становила від 36,8% до 49,7% [4]; так, зниження ставки ЄСВ дало змогу знизити податкове навантаження на бізнес;

- можливість подання податкової звітності в електронному вигляді суттєво економить час для платника податків;

- порівняно з іншими країнами Україна має відносно прості правила для бізнесу щодо внесення змін та правок у податкові декларації та декларації з відшкодування ПДВ за експортними операціями;

- бізнес в Україні адаптується й звикає до зближення податкового та бухгалтерського обліку [3].

Проте Україна продовжує поступатися іншим країнам у питанні оформлення та подання звітів і сплати податків. В середньому вітчизняний бізнес витрачає на облік 328 годин на рік, що вдвічі більше, ніж у розвинених країнах. За тривалістю обліку ПДВ Україна посідає 176 місце зі 190 [5]. Зниження часу й трудовитрат для бізнесу на підготовку звітів дасть змогу помітно поліпшити позицію України у світовому рейтингу.

Цьому сприятиме спрощення форм податкової звітності, що дасть можливість знизити час на її заповнення. Простота форм дає змогу автоматизувати заповнення звітів, що знижує час на заповнення й трудовитрати; здійснити повноцінне запровадження електронного кабінету платників податків; перехід на електронний документообіг; поліпшення системи елек-

тронного адміністрування ПДВ; запровадити більш м’які вимоги до форми заповнення накладної з ПДВ. Велика кількість обов’язкових реквізитів накладної забирає у бізнесу багато часу на оформлення, повернення до річної звітності з податку на прибуток підприємств (замість нинішньої квартальної) [3].

Попри зростання обсягів інвестицій останніми роками в Україні, цей фактор економічного росту задіяний недостатньо й має значну затримку в часі, оскільки інвестиційна сфера країни за роки ринкових трансформацій зазнала суттєвих негативних змін. Аналізуючи обсяги й загальні тенденції інвестування в основний капітал, можемо зробити висновок про його нераціональну структуру та нестабільну динаміку [6, с. 164].

Дані табл. 1 свідчать про те, що власні ресурси незмінно залишаються основним джерелом інвестиційного розвитку підприємств країни. Зокрема, найбільша питома вага припадає на фінансування інвестиційної діяльності за рахунок власних коштів у 2018 році, складаючи 70,8%. Водночас суттєво скоротилося фінансування інвестиційної діяльності за рахунок коштів іноземних інвесторів (з 3,0% у 2015 році до 0,3% у 2018 році), що свідчить про несприятливе інвестиційне середовище в Україні. Частка позикових коштів у джерелах фінансування є досить нестабільною: від 9,9% у 2014 році до 6,6% у 2017 році. У 2018 році порівняно з попередніми роками частка кредитів комерційних банків зросла до 7,7%. Таке коливання може свідчити про недостатню довіру до вітчизняної банківської системи, незважаючи на стабілізацію відсоткової політики комерційних банків. Щодо частки державного фінансування (коштів державного та місцевих бюджетів), то спостерігається позитивна динаміка.

У контексті стимулювання інвестиційної діяльності варто дослідити тенденції зміни податку на прибуток підприємств, а також внутрішніх та зовнішніх інвестицій (рис. 2).

Зміни податкового законодавства України, зокрема щодо оподаткування підприємств податком на прибуток, вплинули насамперед на динаміку темпів приросту капітальних інвестицій суб’єктів господарювання з 87,8% у 2014 році до 129% у 2018 році. Найвище значення цього показника припало на 2016 рік, коли темп приросту капітальних інвестицій зріс до 143,2%. Аналогічні зміни відбулися в темпах приросту податку на прибуток, а саме їх показники змінилися зі 100,3% у 2014 році до 129,7% у 2018 році. Як бачимо, існує залежність темпу приросту податку на прибуток від темпів приросту капітальних інвестицій, оскільки податок на прибуток сплачується з прибутку підпри-

Таблиця 1

Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування в Україні

Показник	2014 р.		2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р.	
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
Обсяг інвестицій, всього	219,4	100	273,1	100	359,2	100	448,5	100	578,7	100
<i>За рахунок</i>										
коштів Державного бюджету	2,7	1,2	6,9	2,5	9,3	2,6	15,3	3,4	22,8	3,9
коштів місцевих бюджетів	6,0	2,7	14,3	5,2	26,8	7,5	41,6	9,3	50,4	8,7
власних коштів підприємств та організацій	154,6	70,5	184,4	67,5	248,8	69,3	310,1	69,1	409,6	70,8
кредитів банків	21,7	9,9	20,7	7,6	27,1	7,5	29,6	6,6	44,8	7,7
коштів іноземних інвесторів	5,6	2,5	8,2	3,0	9,8	2,7	6,2	1,4	1,8	0,3
коштів населення на будівництво житла	22,1	10,1	32,0	11,7	29,9	8,3	32,8	7,3	34,7	6,0
інших джерел	6,7	3,1	6,7	2,5	7,5	2,1	12,9	2,9	14,7	2,5

Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України [7]

смств, який є основним джерелом фінансування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Причому, як бачимо, обернена залежність свідчить про негативний вплив збільшення податкового навантаження на приріст зовнішніх інвестицій в Україні.

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України станом на 1 січня 2019 року становили 32 905,1 млн. дол., що на 1 297,5 млн. дол. більше, ніж рік тому. За рік надійшло акціонерного капіталу нерезидентів на суму 2 869,9 млн. дол. Однак за цей період вибуло капіталу на 968,1 млн. дол., інші зміни вартості капіталу склали 1 216,3 млн. дол. [10].

На основі представлених даних на рис. 3 можна зробити висновок, що 2014 рік був найбільш несприятливим для залучення іноземних інвестицій. Значення на кінець 2017 року скоротилося відносно 2016 року на 1 082 млн. дол. У 2018 році прослідковується позитивна динаміка щодо збільшення обсягу прямих іноземних інвестицій на 668 млн. дол. США. Така тенденція до зниження обсягу іноземних інвестицій є наслідком невіршеної низки причин недовіри інвесторів, серед яких слід назвати високий рівень корупції в країні, недовіру до судової системи, нестабільність національної валюти, монополізацію ринків і, звичайно ж, військовий конфлікт України з Росією. Як видно з рис. 3, за останні 5 років лише у 2016 році прослідковується найбільш позитивна динаміка накопичених іноземних вкладень у національну економіку, проте Україна досі

не досягла значень за обсягом іноземних інвестицій, які були перед початком військової агресії [11].

Проведемо дослідження географічної структури залучення іноземних інвестицій. Згідно з даними Державної служби статистики у 2018 році в економіку України прямими іноземними інвесторами з понад 130 країн світу вкладено 2 870 млн. дол. США прямих інвестицій. Проте основна частина надходжень уже протягом багатьох років припадає на невелику кількість країн. Це свідчить про незначну географічну диверсифікацію країн – експортерів ПІІ до України. До основних країн-інвесторів належать Нідерланди (33,2%), Російська Федерація (17,3%), Кіпр (16,6%), Австрія (7,1%), Франція (3,9%), Велика Британія (3,4%), Польща (3,2%).

ПІІ в Україні утворені двома групами капіталів, а саме тими, що безпосередньо належать іноземним резидентам, та такими, що контролюються іноземними компаніями резидентів України. Огляд країн – експортерів ПІІ в економіку України свідчить про невисоку частку ПІІ з розвинених країн світу, натомість кількість з офшорних зон є досить значною. Зокрема, станом на кінець 2017 року сумарний обсяг накопичених ПІІ з таких територій сягнув 13 045,7 млн. дол. США, що становить більш ніж 33% від загального обсягу ПІІ. У такий спосіб офшорні інвестиції витісняють з української економіки капітал розвинених країн та забезпечують лише кількісні показники приросту надходження ПІІ до України, а не якісні.

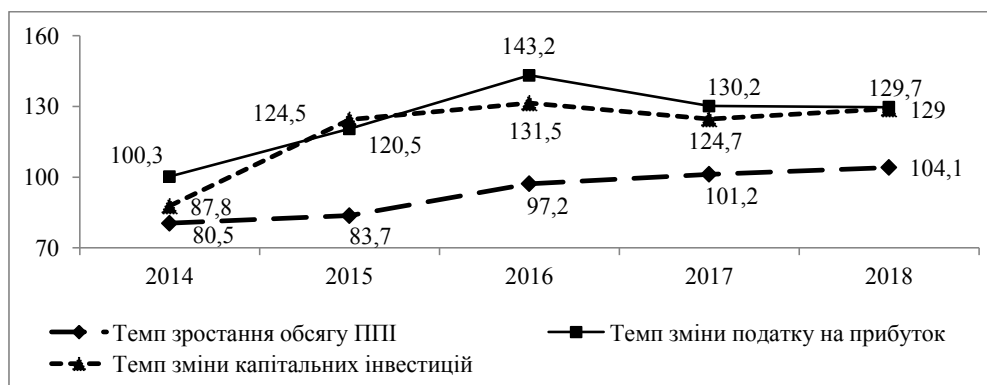

Рис. 2. Співвідношення динаміки прямих іноземних інвестицій (ПІІ), податкових надходжень, інвестицій в основний капітал в Україні за 2014–2018 роки

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України [8] та Міністерства фінансів України [9]

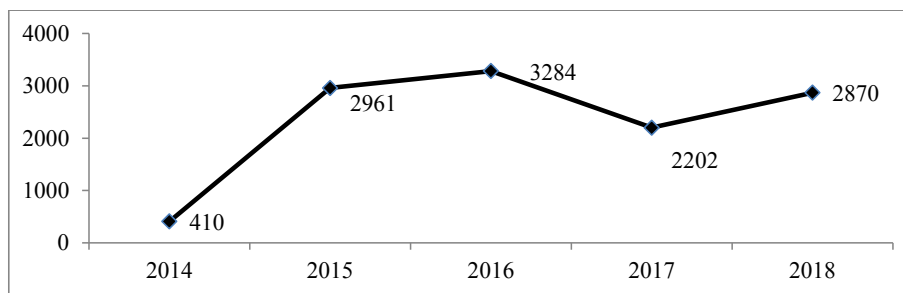

Рис. 3. Динаміка надходження/вкладення ПІІ в економіку України, млн. дол. США

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [12]

Нинішня географічна структура іноземних інвесторів в Україні не є оптимальною та не відповідає структурі інвесторів, що розміщують свої капітали у більшості розвинених країн. Для української економіки важливі інвестиції саме з країн, які є технологічними лідерами та спеціалізуються на виробництві товарів з високою часткою доданої вартості, а саме зі «старих» країн – членів Європейського Союзу (Франції, Італії, Німеччини), а також США та Японії [10].

Стан речей у сфері іноземного інвестування нині не відповідає необхідному відтворювальному рівню, що є своєрідним маркером інвестиційної політики, яка проводиться країною. Сьогодні необхідно змінити тактику та вживати активних заходів із залучення іноземних капіталів, а не чекати, коли іноземний інвестор сам виявить зацікавленість.

Майже щороку влада країни говорить про необхідність формування привабливого інвестиційного клімату в Україні. Проте практичні кроки у цьому напрямі здійснюються вкрай повільно. Тим більше, що на інвестиційну привабливість досить часто впливають фактори неекономічного характеру. Згідно з інформацією СБА причинами, що негативно впливають на бажання інвесторів вкладати кошти, є корупція та неефективна судова система (неможливість захистити право власності чи справедливо вирішити бізнес-суперечку), питання виділення земельних ділянок і відшкодування ПДВ, а також подолання технічних бар'єрів у торгівлі та проходження митних процедур. Серед інших причин слід назвати нечіткість та непрозорість законодавчих норм, які можна трактувати неоднозначно, а також практику частих змін законодавства; високий рівень бюрократії (необхідність отримання великої кількості дозвільних документів у різних інстанціях); перевищення повноважень органами контролю та перевірки. Крім того, слабкість державних інститутів та ігнорування органами державної влади проблем інвесторів створюють невизначеність і псують імідж нашої держави як надійного бізнес-партнера. Все це змушує потенційного інвестора упереджено ставитися до України.

Задля залучення ПІІ багато країн вдаються до запровадження податкових пільг. Досвід України в цьому контексті ще у 1990-х роках виявився негативним, що було пов'язано зі зловживанням пільгами (ухилення від сплати податків, створення підприємств з надзвичайно малими розмірами інвестицій задля одержання гарантованих державою податкових пільг) та появою псевдоінвесторів.

Податкові пільги, якщо й повинні надаватися інвесторам, то виключно з перспектив інноваційного розвитку галузей. Також вони не мають чинити негативний вплив

на державний бюджет. Сьогодні ж Податковим та Митним кодексами України, а також окремими законами передбачена державна підтримка інвестиційних проектів через звільнення від сплати імпортного мита, звільнення та відстрочку ПДВ, а також надання інших податкових пільг [10].

Рівень оподаткування має суттєвий вплив на інвестиційний клімат. Посилаючись на практику Європейського Союзу, маємо зазначити, що одним із головних пріоритетів Європейської Комісії є вжиття заходів для нарощування інвестицій. Нині держави-члени продовжують проводити податкові реформи, спрямовані на стимулювання інвестицій за рахунок звуження податкової бази. Були також зроблені зусилля для спрощення бізнес-середовища у сфері оподаткування. 2014–2016 роки характеризуються тенденцією до зниження законодавчо встановленої ставки на прибуток. Держави-члени звужили свої податкові бази для стимулювання інвестицій та підвищення конкурентоспроможності, тоді як відбувалося розширення податкової бази, щоб обмежити можливість ухилення від сплати податків або скасувати неефективні податкові пільги [13].

Задля посилення позитивного впливу системи оподаткування на розвиток інвестиційної діяльності в Україні варто розробити й запровадити дієвий механізм, який би включав диференційовану систему інструментів податкового стимулювання з обґрунтуванням пріоритетних напрямів її застосування для підвищення конкурентоспроможності національної економіки. У процесі подальшого реформування та вдосконалення податкової системи України, підвищення її стимулюючого потенціалу для інвестиційної діяльності слід переглянути такі податкові елементи, як рівень оподаткування, податкові ставки, простота й спрощення податкового законодавства [1, с. 132].

Висновки. Україна залишається інвестиційно привабливою для інвестора. Однак, попри незначне покращення бізнес-середовища за 2014–2018 роки, політичні проблеми та загрози безпеці запобігають відновленню інвестицій. Значна частина ПІІ надходить до України через офшорні компанії та насправді має українське або російське походження. З огляду на надзвичайне значення інвестування для розвитку економіки країни необхідно створити умови залучення реального іноземного капіталу. Великого значення набуває подальше вдосконалення механізмів фіскального регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Податкова політика у сфері інвестиційної діяльності має бути максимально адаптована й спрямована на впровадження законодавчих та організаційних новацій для створення комфортних умов введення бізнесу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Мельник М.І., Мєдинська Т.В. Вплив податкових чинників на активізацію інвестиційних процесів в Україні. С. 126–134. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2011/04/126-134_no-2_vol-37_2011_UKR.pdf
2. Шевчук І.В. Вплив податкової політики на інвестиційний клімат країни. 2014. С. 36–40 URL: itstream/123456789/1446/1/Nauk_chut_2014_3_36-40.pdf
3. Савченко С.М. В Україні вдвічі покращився рейтинг податкового клімату. 2017. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/415318/v-ukrayini-vdvichi-pokrashhyvsya-rejtyng-podatkovogo-klimatu> (дата звернення: 10.03.2020).
4. Простота сплати податків: індикатор привабливості. Рейтинг. Бізнес в офіційних цифрах. URL: <https://rating.zone/prostota-splaty-podatktiv-indyikator-pryvablyvosti> (дата звернення: 12.03.2020).
5. Україна опустилася на 11 позицій у рейтингу простоти сплати податків. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/finance/rejting-prostoti-splaty-podatktiv-ukrajina-opustilasya-na-11-pozicij-novini-ukrajini-50055760.html> (дата звернення: 10.03.2020).
6. Шевчук І.В. Вплив податкової політики на інвестиційні процеси в Україні. *Вісник ЖНАЕУ. Фінанси, облік та аналіз господарської діяльності*. 2015. № 1(48). Т. 2. С. 160–170.
7. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за 2010–2018 роки / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2020).
8. Капітальні інвестиції за видами активів за 2010–2018 роки / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/ibd_rik/ibd_u/ki_rik_u_bez.htm (дата звернення: 16.03.2020).
9. Доходи зведеного бюджету України за статтями доходів в 2018 р. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2018> (дата звернення: 17.03.2020).
10. Маркевич К.В. Хто і як інвестує в Україну. URL: <http://razumkov.org.ua/statti/khto-i-yak-investuie-v-ukrainu> (дата звернення: 12.03.2020).
11. Штепенко К.П., Забурасва О.Ю. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. doi: 10.32702/2307-2105-2019.5.34
12. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності у 2018 році / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
13. Федорчук О.С., Сторожук О.В. Практика використання інструментів стимулювання прямих іноземних інвестицій зарубіжними країнами. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 120–126.
14. Лінтур І.В., Петричко М.М. Вплив окремих елементів податкової системи України на стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 6. Ч. 1. С. 238–241.

References:

1. Melnyk M. I., Miedynska T. V. Vplyv podatkovykh chynnykiv na aktyvizatsiiu investytsiinykh protsesiv v Ukraini [The influence of tax factors on the activation of investment processes in Ukraine], p. 126–134. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2011/04/126-134_no-2_vol-37_2011_UKR.pdf
2. Shevchuk I. V. (2014) Vplyv podatkovoi polityky na investytsiinyi klimat krainy [The impact of tax policy on the investment climate of the country], p. 36–40. URL: itstream/123456789/1446/1/Nauk_chut_2014_3_36-40.pdf
3. Savchenko S. M. (2017) V Ukraini vdvichi pokrashchysya reitynh podatkovoho klimatu [In Ukraine, the tax climate rating has doubled]. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/415318/v-ukrayini-vdvichi-pokrashhyvsya-rejtyng-podatkovogo-klimatu> (accessed: 10 March 2020).
4. Prostota splaty podatktiv: indyikator pryvablyvosti [Ease of paying taxes: an indicator of attractiveness]. Reitynh. Biznes v ofitsiinykh tsyfrakh. URL: <https://rating.zone/prostota-splaty-podatktiv-indyikator-pryvablyvosti> (accessed: 12 March 2020).
5. Ukraina opustylasia na 11 pozytsii u reitynhu prostoty splaty podatktiv [Ukraine fell 11 positions in the ranking of ease of tax payments]. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/finance/rejting-prostoti-splaty-podatktiv-ukrajina-opustilasya-na-11-pozicij-novini-ukrajini-50055760.html> (accessed: 10 March 2020).
6. Shevchuk I. V. (2015) Vplyv podatkovoi polityky na investytsiinyi protsesy v Ukraini [The impact of tax policy on investment processes in Ukraine]. *Vestnik ZNAEU Finance, accounting and analysis of economic activity*, no. 1(48), t. 2, p. 160–170.
7. Kapitalni investytsii za dzhelamy finansuvannia za 2010–2018 roky (2019) [Capital investments by sources of financing for 2010–2018]. State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 7 March 2020).
8. Kapitalni investytsii za vydamy aktyviv za 2010–2018 roky (2019) [Capital investments by types of assets for 2010–2018]. State Statistics Service of Ukraine URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/ibd_rik/ibd_u/ki_rik_u_bez.htm (accessed: 6 March 2020).
9. Dokhody zvedenoho biudzhetu Ukrainy za stattiamy dokhodiv v 2018 r. (2019) [Revenues of the consolidated budget of Ukraine by income items in 2018]. Ministry of Finance of Ukraine. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2018> (accessed: 17 March 2020).
10. Markevych K. V. Khto i yak investuie v Ukrainu [Who and how invests in Ukraine]. URL: <http://razumkov.org.ua/statti/khto-i-yak-investuie-v-ukrainu> (accessed: 12 March 2020).
11. Shtepenko K. P., Zaburaieva O. I. (2019) Analiz priamykh inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy ta peredumovy neobkhidnosti yikh zaluchennia [Analysis of foreign direct investment in the Ukrainian economy and the prerequisites for the need to attract them]. *Efficient economy*, no. 5. doi: 10.32702/2307-2105-2019.5.34
12. Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Ukrainy za vydamy ekonomichnoi diialnosti u 2018 rotsi (2019) [Direct investments (equity) in the Ukrainian economy by type of economic activity in 2018]. State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed: 17 March 2020).
13. Fedorchuk O. S., Storozhuk O. V. (2017) Praktyka vykorystannia instrumentiv stymuliuvannia priamykh inozemnykh investytsii zarubizhnymy krainamy [The practice of using instruments to stimulate direct foreign investment by foreign countries]. *Economics and society*, vol. 9, p. 120–126.
14. Lintur I. V., Petrychko M. M. (2014) Vplyv okremykh elementiv podatkovoi systemy Ukrainy na stymuliuvannia innovatsiino-investytsiinoi diialnosti [The influence of individual elements of the tax system of Ukraine on the promotion of innovation and investment]. *Scientific Bulletin of Kherson State University*, vol. 6, p. 238–241.